

MÍSTO A ÚLOHA TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ

Československá lidová armáda se vyznačuje vysokou nasyceností vojsk moderní, velmi účinnou výzbrojí a technikou, hromadným použitím tanků a bojových vozidel pěchoty, raketových a dělostřeleckých systémů, letecké technické výzbroje, systémů spojení, řízení a velení vojskům a elektrotechnických prostředků. Je plně motorizovaná, což umožňuje vedení boje a operace s velkým rozmachem, vysokými tempy ve dne i v noci, s překonáváním vodních překážek z chodu, z velké části plavbou značného množství plovoucích bojových vozidel všeho druhu i jízdu tanků pod vodou.

Tato moderní výzbroj a technika, charakterizovaná mohutnou palčnou silou, vysokou pohyblivostí a ochrannými vlastnostmi, násobí možnosti lidského činitele.

Abyste však moderní a účinná výzbroj a technika mohla úspěšně plnit úkoly, musí být neustále plně bojuschopná a provozuschopná. V případě narušení tohoto stavu je nutné, aby vojska, síly a prostředky technického zabezpečení byly schopny bojuschopnost a provozuschopnost výzbroje a techniky rychle obnovovat a včas útvary a svazky doplňovat.

Splnění těchto nezbytných požadavků je hlavním úkolem speciálního technického zabezpečení, které se v soudobém boji a operaci stává jedním z rozhodujících zabezpečení vojsk. Z těchto důvodů a s cílem co nejefektivnější činnosti, využití sil i prostředků a komplexnosti oprav výzbroje a techniky ve prospěch vojsk, jsou technické služby začleňovány do uceleného, jednotného systému technického zabezpečení. Tento systém je ovlivňován veliteli, centrálně sjednocen zástupci velitelů pro výzbroj a odborně řízen náčelníky druhů vojsk, speciálními vojsk a služeb.

Speciální technické zabezpečení organizujeme a uskutečňujeme v souladu se zámyslem boje, úkoly vojsk, jejich bojovou sestavou a podmínkami situace. Zvláštní pozornost je nutné soustředit na: včasnou přípravu a zabezpečení vojsk jadernými zbraněmi, raketami, municí a technickým materiálem; realizaci opatření, která směřují k dosažení vysoké efektivnosti a bezporuchové činnosti výzbroje, bojové i ostatní techniky v boji; technické ošetřování, odsun poškozené (porouchané) výzbroje, bojové a ostatní techniky, rychlé a kvalitní opravy a zabezpečení návratu opravené výzbroje a techniky do bojových sestav.

Základní úkoly, principy organizace a druhy speciálního technického zabezpečení

Hlavním úkolem speciálního technického zabezpečení je:

- organizace a realizace opatření k udržování veškeré výzbroje, bojové a ostatní techniky, raket a munice všeho druhu, jakož i potřebného vojenského technického materiálu, ve stavu, který zabezpečuje nepřetržitou, vysokou bojovou pohotovost,
- příprava veškeré výzbroje, bojové a ostatní techniky, raket a munice k bojovému použití, k obnově bojeschopnosti při poškození a zabezpečení jejich návratu do bojových sestav vojsk.

Úkoly speciálního technického zabezpečení plní síly a prostředky vojsk, raketové technické útvary a útvary i zařízení technického zabezpečení.

Speciální technické zabezpečení, jako prvek všestranného zabezpečení vojsk, zahrnuje:

- jaderné technické zabezpečení,
- raketové technické zabezpečení,
- technické zabezpečení,
- metrologické zabezpečení.

Příčemž **technické zabezpečení** se dále člení na:

- dělostřelecké technické,
- tankové technické,
- automobilní technické,
- ženíjní technické,
- chemické technické,
- technické zabezpečení spojení a automatizovaného systému velení,
- inženýrské letecké,
- technické zabezpečení týlových služeb.

K základním principům organizace speciálního technického zabezpečení patří:

- zabezpečení vojsk jadernou a ostatní municí, raketami, výzbrojí, technikou a vojenským technickým materiálem podle zásady od nadřazeného k podřazenému,
- soustředění hlavního úsilí na zabezpečení vojsk (uskupení vojsk), která plní hlavní úkoly,
- včasné a nepřetržité doplňování pohyblivých zásob jaderné a ostatní munice, raket a dalšího materiálu, především pak vojskových zásob do výše stanovených norem,
- včasné uskutečňování předepsaných prohlídek a seřízení, ošetřování a výměna skupin, podsкупin a dílů bezprostředně v bojových sestavách vojsk,
- komplexní opravy poškozené výzbroje a techniky, které vyžadují nejmenší rozsah prací (podle možností přímo na místech poškození nebo v nejbližších skrytech) a jejich navrácení do bojových sestav vojsk,

— zabezpečení včasného nárůstu úsilí útvarů a jednotek technického zabezpečení a úhrada ztrát jaderné a ostatní munice, raket a dalšího materiálu ze zálohy, popř. novým rozdělením prostředků a zásob vojsk,

— maximální využití místní průmyslové základny pro úpravy výzbroje a techniky k zabezpečení potřeb vojsk a opravárenských prostředků strojním a technologickým vybavením, náhradám a materiálem.

Úspěšného řešení úkolů speciálního technického zabezpečení dosahujeme:

- správným stanovením potřeby výzbroje, techniky, jaderné a ostatní munice a dalšího materiálu vojsk v souladu s úkoly, které mají plnit,
- přesným plánováním a účelnou organizací použití sil a prostředků speciálního technického zabezpečení, jejich včasným rozčleněním do sledů a vhodným manévrem,
- maximálním využitím místních zdrojů,

— vysokou odbornou a technickou připraveností vojsk, znalostí (osvojením) výzbroje, techniky, raket a munice, zvládnutím předepsaných prací (např. seřizování, kontroly, kontrolní prohlídky a technické ošetřování),

— schopností útvarů a jednotek speciálního technického zabezpečení rychle a kvalitně připravovat a zabezpečovat vojska raketami, výzbrojí a technikou všech typů, včas opravovat poškozenou výzbroj i techniku a uskutečňovat opatření k ochraně a obraně útvarů, jednotek a zařízení vhodným a rozhodným manévrem těmito prostředky.

Základem organizace speciálního technického zabezpečení je rozhodnutí velitele divize (pluku), jeho pokyny a nařízení nadřazeného štábu a nadřazených velitelů (náčelníků) pro speciální technické zabezpečení. V oblasti tohoto druhu zabezpečení velitel divize (pluku) **uvádí:**

- úkoly speciálního technického zabezpečení, normy spotřeby a rozdělení raket a munice útvarům (jednotkám) s přihlédnutím k plnění bojových úkolů a pořadí zabezpečení raketami a municí,
- výši zásob munice u útvarů (jednotek) a lhůty jejich vytvoření,
- dobu pohotovosti výzbroje, bojové a další techniky k bojovému použití,
- způsob a lhůty oprav poškozené výzbroje, bojové a ostatní techniky s přihlédnutím k bojovým úkolům, které útvary (jednotky) plní.

Speciální technické zabezpečení řídí velitel divize (pluku) osobně, prostřednic-

tvím štábu, svých zástupců pro výzbroj a pro týl, náčelníků druhů vojsk a přímo podřízených náčelníků služeb.

Opatření jaderného technického a raketového technického zabezpečení plánují a organizují štáb, zástupce velitele divize (pluku) pro výzbroj (v rozsahu úkolů řešených službou raketového a dělostřeleckého vyzbrojování) a náčelníci druhů vojsk.

Technické zabezpečení plánují a orga-

nizují zástupci velitele pro výzbroj a pro týl, náčelníci druhů vojsk a náčelníci příslušných služeb.

Náčelníci druhů vojsk a služeb odpovídají za úplné a včasné splnění opatření speciálního technického zabezpečení u podřízených útvarů a jednotek, technický stav, pohotovost k použití a správný provoz výzbroje, bojové a ostatní techniky.

Technické zabezpečení jako faktor bojeschopnosti vojsk

Bojeschopnost útvarů, svazků závisí na řadě faktorů. Jedním z rozhodujících je technický stav výzbroje a techniky, bezporuchovost jejího provozu při bojovém použití i schopnost vojsk rychle obnovovat provozuschopnost výzbroje i techniky a po opravách ji rychle vracet do bojových sestav.

Technický stav, spolehlivost a bezporuchovost výzbroje i techniky bezprostředně ovlivňují efektivnost jejího bojového použití a ve svém důsledku i celkové výsledky boje.

Nepřetržitá vysoká bojová pohotovost a úspěšné plnění bojových úkolů nejsou určovány jen schopností vojsk udržovat výzbroj a techniku ve správném stavu, uměním efektivně využívat jejich takticko-technických možností, ale i schopností obnovit provozuschopnost poškozené výzbroje i techniky a vrátit ji zpět do sestavy vojsk.

Pro udržení bojeschopnosti vojsk má návratnost výzbroje a techniky zvlášť důležitý význam zejména u těch druhů výzbroje a techniky, které vzhledem k jejich zvláštnímu postavení při vedení boje jsou přímo vystaveny palbě nepřátelských zbraní a jež jsou charakteristické i vysokým procentem ztrát. Takovými objekty byly v operacích Velké vlastenecké války především tanky. V jejím průběhu opravárenské prostředky vrátily do sestav bojujících vojsk 429 259 tanků a samohybných děl. To byl více než čtyřnásobek počtu tanků a SHD, které průmysl za toto období vůbec vyrobil. Přitom 96 % z uvedeného počtu tanků a SHD bylo opraveno prostředky vojsk v polních podmínkách. V průběhu operací pak množství opravených a navrácených tanků dosahovalo 100–150 % z počtu tanků, které byly v sestavě na začátku operace. Dokumenty potvrzují, že každý vyrobený tank před svým úplným zničením byl více než 4krát opravován.

Z tohoto příkladu je patrné, že polní systém technického zabezpečení nezajiš-

toval pouze správné použití a využití výzbroje a techniky, ale rozhodující měrou se podílel na celkové bojeschopnosti bojujících vojsk, a tedy i na výsledcích bojové činnosti. Z uvedeného vyplývá, že technické zabezpečení má rozhodující úlohu jako faktor zabezpečení bojeschopnosti vojsk.

Technické zabezpečení organizujeme a provádíme s cílem zabezpečit vojska výzbrojí, bojovou a další technikou, municí a technickým materiálem, udržet veškerou výzbroj i techniku ve stálé bojové pohotovosti a všestranně ji využít v rámci příslušných technických norem při plnění úkolů vojsk. Musí být uskutečňováno za všech okolností, nepřetržitě, a to nejen u vojsk, která vedou bojovou činnost, ale i v dalších sledech a v hloubce.

K hlavním úkolům technického zabezpečení patří:

- zabezpečení vojsk raketami a municí všech druhů,
- udržování výzbroje a techniky v neustálé bojové pohotovosti,
- doplňování vojsk výzbrojí a technikou,
- opravy výzbroje a techniky a její návrat vojskům,
- organizace a realizace technické a odborné přípravy,
- řízení technického zabezpečení,
- materiálně technické zabezpečení vojsk.

Zabezpečení raketami a municí všech druhů je jedním z úkolů výzbrojního zabezpečení. Zahrnuje opatření od plánování dodávek munice a raket až po jejich dodání vojskům. Tyto úkoly plní raketové technické útvary a sklady munice (v sestavě svazků, útvarů a zařízení týlu).

Udržování výzbroje a techniky v neustálé bojové pohotovosti je základním úkolem technického zabezpečení. Cílem je zajistit spolehlivost výzbroje a techniky do

celé hloubky úkolu. Toho dosahujeme vykonáváním stanovených prací na jednotlivých druhích techniky, kompletech a systémech výzbroje jejími osádkami a obsluhami a odbornou pomocí jednotek a útvarů technického zabezpečení.

Doplňování výzbrojí a technikou zahrnuje včasné zabezpečení svazků a útvarů bojovou technikou a vozidly na předepsané počty. Doplňování techniky, její rozdělování a předávání svazkům a útvarům uskutečňujeme na základě nařízení velitele.

Opravy výzbroje a techniky zahrnují technický průzkum, vyprošťování a odsun poškozené techniky, komplexní a specializované opravy výzbroje a techniky a jejich návrat do sestavy vojsk ještě během boje.

Technická a odborná příprava zahrnuje:

- organizaci a uskutečňování technické přípravy řidičů (osádek, obsluh) a velitelského sboru se zaměřením na splnění úkolů k zabezpečení vojsk, při provozu, ošetřování a opravách techniky,
- odbornou přípravu orgánů technického zabezpečení (řídících i výkonných),

kteřou organizujeme s cílem připravit je na plnění úkolů technického zabezpečení podle jednotlivých odborností a charakteru příslušného prostředku (jednotky, útvaru).

Řízení technického zabezpečení, jako důležitá součást velení vojskům, spočívá v cítělémé činnosti zástupců velitelů pro výzbroj a podřízených náčelníků služeb k udržení systému technického zabezpečení na vysokém stupni bojové pohotovosti a v přípravě a řízení při plnění stanovených úkolů.

Úkoly materiálně technického zabezpečení plní sklady vojenského technického materiálu, které jsou začleněny do sestavy svazků a útvarů týlu. Zdrojem zásob jsou:

- vytvořené zásoby v míru,
- dodávky ze skladů nadřízených stupňů velení,
- vytvořené zásoby skupin, podskupin, a součástkových celků opravené v opravárenských zařízeních, případně opravené nebo vyrobené v závodech místního průmyslu,
- skupiny, podskupiny, součástkové celky a součásti vytěžené z neopravitelné techniky.

Organizace technického zabezpečení

Technické zabezpečení organizuje a řídí zástupce velitele pro výzbroj na základě rozhodnutí velitele, jeho pokynů i nařízení a podle pokynů (nařízení) nadřízených náčelníků služeb. Zástupce velitele pro výzbroj organizuje a odpovídá za plnění úkolů technického zabezpečení u podřízených služeb (výzbrojní, tankové, automobilní a metrologické), sjednocuje úsilí druhů vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu při opravách výzbroje a techniky, organizuje technický průzkum všech druhů výzbroje a techniky, plánuje použití podřízených svazků, útvarů a jednotek technického zabezpečení a bezprostředně organizuje jejich rozmístování, přemísťování, přesuny, obranu, ochranu a řídí je.

Pokyny zástupce velitele pro výzbroj v otázkách technického zabezpečení jsou závazné pro všechny velitele (náčelníky) druhů vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu i velitele útvarů.

Náčelníci služeb, podřízení zástupci velitele divize pro výzbroj, plánují, organizují a odpovídají za splnění úkolů technického zabezpečení v rozsahu svých služeb, řídí přípravu a odbornou činnost podřízených útvarů včetně těch, které jsou začleněny do sestavy týlových útvarů a svazků, organizují a kontrolují re-

alizaci stanovených opatření připravenosti příslušných druhů výzbroje a techniky k bojovému použití u vojsk.

Náčelníci druhů vojsk, speciálních vojsk, týlu a služeb plánují a organizují technické zabezpečení svých vojsk (týlu, služeb), jsou odpovědní za stav a připravenost k použití výzbroje, bojové a ostatní techniky u podřízených útvarů (jednotek) a ve skladech. Se zástupcem velitele pro výzbroj udržují součinnost v opatřeních, přijímaných k opravám výzbroje a techniky, informují ho o stavu zabezpečení, potřebě doplnění vojsk (týlu, služeb) výzbrojí a technikou, poškozeních a organizaci oprav výzbroje a techniky a o dalších otázkách, které jsou nezbytné k vykonání komplexních oprav poškozené techniky a výzbroje.

Metrologické zabezpečení spočívá v činnosti, kterou se dosahuje jednotnosti, požadované přesnosti měření a věrohodnosti kontroly měřených parametrů. Jeho cílem je zabezpečit, aby výzbroj a technika byly trvale ve stavu bojové pohotovosti.

K základním úkolům metrologického zabezpečení patří: organizace a kontrola, seřizování a opravy měřicí techniky i přístrojů, jejich správné udržování a používání.

Technické zabezpečení jako součást speciálního technického zabezpečení je jedním z rozhodujících zabezpečení vojsk zejména proto, že na jeho přesné organizaci, včas-
ném a úplném splnění úkolů bude do značné míry záviset úspěch boje (operace).

V tomto článku jsem se proto zmínil nejen o úkolech a principech organizace speciálního technického zabezpečení, ale i o jeho jednotlivých druzích. Hlavní pozornost jsem věnoval problematice technického zabezpečení jako uceleného, promyšleného a efektivního systému. Popsaný systém technického zabezpečení, úkoly a organizace potvrzují jeho důležitost a nutnost v soudobém boji.

Jak potvrzují zkušenosti ze cvičení a praxe vojsk, jedním z rozhodujících úkolů splnění těchto požadavků je další centralizace řízení technických služeb pod vedením jednoho orgánu pro řízení technického zabezpečení.

Technické zabezpečení je velmi složitým tvůrčím procesem, který vyžaduje značné úsilí nejen funkcionářů bezprostředně řídících technické zabezpečení, ale i velitelů a náčelníků všech stupňů. I když plnění každého úkolu, každého technického opatření má svá ustálená pravidla, metody a způsoby uskutečňování, jejich praktické řešení je však vždy složité a obtížné. V tomto smyslu se pak od příslušných funkcionářů očekávají nejen hluboké znalosti, bohaté zkušenosti a vysoká odpovědnost, ale i tvůrčí přístup a iniciativa.